

ANTRENÖRLERİN VE SPORCULARIN CİNSİYETLERİNE GÖRE LİDERLİK GÜCÜ ALGILARI

Erkut KONTER¹

Geliş Tarihi: 02.11.2006

Kabul Tarihi: 02.04.2007

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; antrenörlerin ve sporcuların cinsiyetlerine göre liderlik gücü algılarını araştırmaktır. Bu çalışmada; Sporda Liderlik Gücü Ölçeği-Diğer (SLGÖ-D: Sporcu Formu), Sporda Liderlik Gücü Ölçeği-Kendi (SLGÖ-K: Antrenör Formu) ve hazırlanan anket sorularından yararlanılmıştır. Veriler; takım sporları (futbol, voleybol, basketbol, hentbol) ve bireysel sporlarla (atletizm, eskrim, tenis, masa tenisi, okçuluk, judo, güreş) ilgilenen amatör ve profesyonel toplam 587 sporcu ile 91 antrenörden toplanmıştır. SLGÖ-D'nin t-testi analizleri; sporcuların cinsiyetlerine göre zorlayıcılık, yasal ve özdeşleşim gücü algılarında anlamlı bir farklılığı göstermezken ($p>0.05$), uzmanlık gücünde anlamlı bir farklılık ortaya koymuştur ($t_{(585)} = -3.49, p<0.01$). Araştırma sonuçları, bayan sporcuların erkek sporculardan daha yüksek uzmanlık gücü algısını göstermiştir. SLGÖ-K'nin Mann Whithney U Testi analizlerinde ise; antrenörlerin cinsiyetlerine göre zorlayıcılık ve uzmanlık gücü algılarında, anlamlı bir farklılığı göstermezken ($p>0.05$) yasal güç ve özdeşleşim gücü algılarında anlamlı farklılıkları ortaya koymuştur (yasal güçte: $U=100.00, p<0.04$ ve özdeşleşim gücünde: $U=93.00, p<0.03$). Araştırma sonuçları, erkek antrenörlerin bayan antrenörlerden daha yüksek yasal güç ve özdeşleşim gücü algısını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik Gücü, Algılama, Antrenörlük, Cinsiyet.

PERCEPTION OF LEADERSHIP POWER OF COACHES AND ATHLETES ACCORDING TO THEIR GENDER

ABSTRACT

The purpose of this study was to analyze the perception of leadership power of coaches and athletes according to their gender. Adapted Turkish version of Power in Sport Questionnaire-Other (PSQ-O for athletes), Power in Sport Questionnaire-Self (PSQ-S for coaches) and a questionnaire related to demographic variables were used in this study. Data were collected from athletes ($n=587$) and coaches ($n=91$) in a number of different team and individual sports (football, basketball, volleyball, handball, athletics, tennis, table tennis, fencing, Judo, archery and wrestling) including amateur and professional participants. T-test Analysis of PSQ-O data revealed the only significant differences between male and female athletes with regard to expert power ($t_{(585)}=3.21, p<0.01$). Results of the analysis showed that female athletes have higher perception of expert power than male athletes. Analysis of PSQ-S using Mann Whithney U Test revealed the significant difference between female and male coaches related to legitimate power ($U=100.00, p<0.04$) and referent power ($U=93.00, p<0.03$) except coercive and expert powers ($p>0.05$). Results indicated that male coaches have higher legitimate power and referent power than female coaches.

Key Words: Leadership Power, Perception, Coaching, Gender.

GİRİŞ

Sporda liderlik, araştırmacı ve uygulamacıların oldukça ilgisini çeken bir konu olmasına karşın 'Sporda Liderlik Gücü' ile ilgili araştırmalar oldukça azdır (1,2).

Güç; bir kişinin (liderin) diğerlerinin (takip edenlerin) tutumlarını ve davranışları etkileyebilme ve değiştirebilme becerisidir (3). Bu bağlamda, spora katılmayla ilişkili olarak; yöneticilerin, antrenörlerin, sporcuların, resmi görevlilerin ve hatta seyircilerin liderlik yaptıkları kişilerin tutum ve davranışlarını belirli ölçülerde etkileyebilme ve değiştirebilme gücüne sahip oldukları ileri sürülebilir (4).

French ve Raven (1959) (3), güçle ilişkili öncü çalışmalarında, kişilerarası ilişkiler açısından beş güç faktörünü ileri sürmüşlerdir. Bunlar; ödül, zorlayıcılık, yasal, uzmanlık ve özdeşleşim güçleridir. 'Ödül gücü', diğerlerini ödüllendirebilme, 'zorlayıcılık gücü', bir veya birkaç cezalandırma çeşidini gerektiğinde uygulayabilme, 'yasal güç', kişinin

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi

organizasyon, grup veya takımdaki yetkisini, otoritesini ve mevkisini kullanabilme, 'uzmanlık gücü', belirli bir özel alanda bilgili ve becerili olabilme, 'özdeşleşim gücü' ise, takip edenler veya grup üyeleri tarafından sevilen ve saygı duyulan biri olabilme olarak tanımlanabilir (1,3).

Chelladurai (1984) (4), otoriter davranışın zorlayıcılık ve yasal güçle, demokratik davranışın antrenman ve bilgi vermeye (uzmanlık gücü), sosyal desteğin özdeşleşim gücüyle, olumlu geri bildirim vermenin ise, ödül gücüyle benzer olduğunu belirtmiştir. Yukarıda verilen bilgilere paralel olarak itaat ettirme; zorlayıcılık ve ödül güçleriyle, sosyal destek verme; özdeşleşim gücüyle, içselleştirme; yasal ve uzmanlık güçleriyle, pozisyon; yasal, ödül ve zorlayıcılık güçleriyle, kişisel güç ise; uzmanlık gücüyle ilişkilendirilebilir (5,6,7).

Psikolojide 'cins' (sex); erkek ve bayan ayrımında genetik-anatomik yapı ve genital organların fonksiyonu, 'cinsiyet' (gender) ise; erkek ve bayan ayrımının sosyal ve kültürel faktörleridir. 'Cins' ve 'cinsiyetle' ilişkili olarak araştırmacılar ya benzerlikler ya da farklılıklar üzerinde odaklanmaktadır (8,9). Benzerliklere odaklananlar; erkek ve bayanların temelde benzer entelektüel ve sosyal davranışlara sahip olduklarını, farklılıkların biyolojiden çok toplumsallaşma sürecinden kaynaklandığını ileri sürmektedirler. Farklılıklara odaklananlar ise; erkek ve bayanlar arasında, tarihsel olarak, biyolojik farklılıkların bulunduğu dikkat çekmekte ve bu konunun öz varlığa dayalı bir sorun olduğunu belirtmektedirler (8,9).

Cins, cinsiyet ve cinsiyet tiplerini açıklayan birçok teoriler ileri sürülmüştür. Bu teoriler arasında; psikanaliz, sosyal öğrenme, bilişsel-gelişimsel yaklaşım, cinsiyet tasarımı ve cinsiyetle ilişkili özellikler sayılabilir. Çağdaş feminist görüşler; erkek ve bayan arasındaki farklılıkların, kişilerin nasıl davranmalarıyla ilgili kültürel beklentilerden ortaya çıktığını, yaşamın ilk yıllarından başlamak üzere erkek ve bayanların gelişimlerinin farklı yollardan oluşturulduğunu veya planlandığını ileri sürmektedirler (9). Örneğin; spor yeteneğiyle ilgili; bayanlar erkeklere göre, daha olumsuz değerlendirmelerle karşılaşmakta, bunun sonucu bayanlar, sporlara daha az önem vermeye başlamakta, sporları; akademik alanlara göre, daha az yetenekli oldukları ve daha az önemli buldukları bir alan olarak görmektedirler. Buna karşılık erkekler sporları; diğer alanlardan daha önemli ve kendilerini spor içinde daha güvenli ve yetenekli olarak algılamaktadırlar (10,11,12). Eccles'a (1991) (10), göre erişkinler; spora katılımı ilgili bayanların yeteneklerini erkeklerden daha düşük görmekte, erkeklere bayarlardan daha çok fırsat tanımakta, öğretmenler genel eğitim kariyerinde cinsiyet farklılıklarına önem vermemelerine karşın sporda erkekleri bayarlardan daha yetenekli olarak görmektedirler. Bununla birlikte, spor başarılarında erkekler bayarlardan daha çok övgü ve takdir almaktadırlar.

Erkek ve bayanların özellikleriyle ilgili meta-analiz sonuçları; (13) bayanların farklı deneyimlere ve çeşitliliğe sahip olduklarını (8), erkeklerin bayarlardan daha fazla güce sahip olduklarını (14), cinsiyetin sosyal ve kültürel etkileşimlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır (9).

Bazı araştırmalar, erkeklerin bayarlardan çok daha fazla organizasyon gücüne sahip olduklarını ancak, bunun ne erkeğin bayana göre, ne de bayanın erkeğe göre daha etkili bir lider olacağını göstermek için yeterli olmadığını ortaya koymuştur (15). Örneğin; bugün ne erkek ne de bayanın daha iyi yönetici olacağına veya her iki cinsin farklı tipte yöneticiler olacıklarına ilişkin çok az neden ve deneysel kanıtlar bulunmaktadır. Her iki cinsten de iyi veya kötü yöneticiler çıkabilir (16).

Weinberg ve Gould'un (1995) (17), araştırmalardan çıkardıkları sonuçlara göre bayanlar; 1) antrenörlerin gücüne daha kesin inanmakta, 2) günlük yaşamlarında ve fiziksel aktivite ortamlarında yarışmadan kaçınma eğilimi göstermekte, 3) gücün herkese eşit yayıldığı ilişkilerde kendilerini daha rahat hissetmekte, 4) sporda yardımlaşma ve işbirliğine daha çok önem vermekte, 5) bir diğerine açılmakta erkeklerden çok bayanları tercih etmekte ve bu nedenle de bir bayan antrenöre daha çok gereksinim duymaktadırlar. Erkekler ve bayanların spor deneyimleriyle ilişkili olarak daha birçok düşünceler ileri sürülmüştür (17,18,19,20). Örneğin bayanlar; 1) çok duygusal davranmakta ve antrenörlerin küçük yorumlamalarına bile güçlü tepkiler göstermektedirler, 2) erkeklerden daha fazla olumlu yaklaşıma ve sevilmeye gereksinim duymaktadırlar, 3) saldırgan antrenörlere karşı çok saygı geliştirmemekte, 4) bayan antrenörlerin erkek antrenörlere göre sporcuların duygularını ve düşüncelerini anlamada (empati kurmada) daha etkili olduklarına inanmaktadırlar, 5) cezalandırıcı antrenörlere çok sıcak bakmamaktadırlar, 6) daha çok ilişki kurma gereksinmesi ve daha çok yardımlaşma yönelimlidirler.

Coakley (1997) (18), cinsiyet farklılıkları yapılan aktivitede çok az veya hiç bulunmadığı durumlarda bile, erkeklerin bayarlara göre kendilerini fiziksel açıdan daha becerikli algıladıklarını, daha çok risk aldıklarını, daha saldırgan davranışlar gösterdiklerini ve kişisel başarıya daha çok ödül verdiklerini ileri sürmüştür. Gill ve Deeter (1988) (20), erkeklerin bayarlardan daha yarışmacı ve daha kazanma yönelimli olduklarını göstermişlerdir. Williams (1980) (21), bayan sporcuların, sporcu olmayan bayarlara göre, sporcu olan erkekler ve sporcu olmayan erkeklere göre daha çok benzerlik gösterdiklerini bildirmiştir. Cogan ve Petrie (1996) (22), ise sporda erkeklerin bayarlara göre daha sert, yarışmacı, aktif ve bağımsız olduklarını belirtmişlerdir. Bütün bu araştırmalara ek olarak, bayan antrenörlerin erkek antrenörlere göre, daha çok stres ve tükenmişlik algısı yaşamadıkları (23), bayanların erkeklerden daha sık ve daha farklı olabilen hedef belirledikleri (14,24), bayanların benlik saygısının, erkeklerden daha çok fiziksel çekicilikle ilişkili olduğu ileri sürülmüştür (25).

Liderliğin; kültürel özellikler taşıyan ve tarihsel olarak erkeksi (masculine) rolle bütünleşen bir kavram olduğu belirtilmiştir (15). Erkeklerin bayarlardan daha çok liderlik yaptıkları ve bunun spor organizasyonları için de doğruluk taşıdığı ortaya konmuştur (6,15). Bütün ileri sürülen bu düşüncelere karşın, cinsiyetlere göre liderlik araştırmalarının,

KONTER, E., "Antrenörlerin ve Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Liderlik Gücü Algıları"

küçük farklılıkları büyük gösterme eğiliminde olduğu, cinsiyetlerin genellikle çalışmaların demografik değişkenlerine sıkıştırıldığı, ana konu olarak cinsiyet ve liderlikle ilgili çok az araştırmanın yapıldığı, bu nedenle de cinsiyet ve liderlik konusunda genellemeler yapmanın güç olduğu vurgulanmıştır (15).

Antrenör ve sporcu arasında uyumu yakalamanın; doyumunu (26,27), yetenek algısını (28), olumlu değerlendirme yapmayı (29), takım bütünlüğünü (30), performans ve başarıyı kolaylaştıracağı da (31,32,33), çeşitli araştırmalarda gösterilmiştir.

Endüstri ve organizasyon psikolojisinde birçok araştırma French ve Raven'in (1959) (3), ileri sürdüğü kişilerarası güç tipolojisine destek vermesine karşın, bu konu spor psikolojisinde liderlik ve cinsiyetlerle ilişkili konularda yeterince işlenmemiştir (2). Bu nedenle, bu çalışmanın amacı; antrenörlerin ve sporcuların cinsiyetlerine göre liderlik gücü algılarını araştırmaktır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırmaya 91 antrenör (86 erkek; 5 bayan) ve 587 sporcu (474 erkek; 113 bayan) katılmıştır. Antrenörlerin yaş ortalaması 36.98 (SD=11.33) ve antrenörlük deneyim yılı ortalaması ise 9.78'dir (SD=9.06). Sporcuların yaş ortalaması 18.69 (SD=3.96) ve sporculuk deneyim yılı ortalaması ise 6.54'dir (SD=4.03). Araştırmada yer alan bireysel ve takım sporlarıyla bu branşlardaki araştırma grubu sayıları: Futbol (n=285), basketbol (n=70) voleybol (n=41), hentbol (n=43), atletizm (n=74), okçuluk (n=12), tenis (n=7), masa tenisi (n=15), eskrim (n=21), judo (n=11) ve güreş (n=8)'dir.

Veri Toplama Araçları

SLGÖ-D ve SLGÖ-K'nin Türk kültüründe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları dört güç faktörünü ortaya çıkartmıştır. Bunlar; zorlayıcılık, uzmanlık, yasal ve özdeşleşim güçleridir (34). SLGÖ-D ve SLGÖ-K, Likert tipi ölçeklerdir ve her bir maddeye verilen yanıt, 1 ile 9 arasında değişmektedir (1 hiç katılmıyorum, 9 tamamen katılıyorum). Her bir güç faktörü kendi maddelerinin toplam puanına göre değerlendirilmektedir. Türk kültüründe SLGÖ-D'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları: Zorlayıcılık Gücünde (ZG) a=.86, Uzmanlık Gücünde (UG) a=.89, Yasal Güçte (YG) a=.82 ve Özdeşleşim Gücünde (ÖG) a=.85'dir. Türk kültüründe SLPÖ-K'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları: Zorlayıcılık Gücünde (ZG) a=.87, Uzmanlık Gücünde (UG) a=.88, Yasal Güçte (YG) a=.88 ve Özdeşleşim Gücünde (ÖG) a=.86'dir (34).

İşlemler ve Verilerin Toplanması

Her bir spor dalındaki antrenörlerle ilişkiye geçilerek formların uygulama günü ve saati belirlenmiştir. Formlar uygulanmadan önce, araştırmanın spordaki etkililik ve algılamaya ilişkili olduğu, formlara isim yazılmaması gerektiği ve diğer gizlilikle ilgili kurallar söylenmiştir. Daha sonra formlar demografik sorularla birlikte (yaş, cinsiyet, spor dalı, deneyim yılı vb.) antrenör (SLGÖ-K) ve sporculara (SLGÖ-D) dağıtılmıştır. Her bir formun tamamlanması 10-15 dakika kadar sürmüştür.

Verilerin Analizi

SLGÖ-D ile toplanan verilerin analizinde t-testi ve SLGÖ-K ile toplanan verilerin analizinde ise, Nonparametric Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

BULGULAR

SLGÖ-D'in Bulguları

Tablo 1. SLGÖ-D'den Elde Edilen Puanların Cinsiyetlere Göre t-Testi Sonuçları

Faktör	Cinsiyet	n	\bar{X}	S	Sd	t	p
Zorlayıcılık Gücü (ZG)	Erkek	474	6.61	4.26	585	.85	.39
	Bayan	113	6.24	3.96			
Uzmanlık Gücü (UG)	Erkek	474	14.55	3.70	585	-3.49	.001
	Bayan	113	15.83	2.50			
Yasal Güç (YG)	Erkek	474	12.55	6.08	585	.67	.50
	Bayan	113	12.15	3.92			
Özdeşleşim Gücü (ÖG)	Erkek	474	13.24	3.81	585	.19	.85
	Bayan	113	13.17	4.16			

Sporcuların cinsiyetlerine göre liderlik gücü algıları; UG'de anlamlı bir farklılık gösterirken (UG: $t_{(585)} = -3.49$, $p < 0.01$) ZG, YG ve ÖG'de anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$). Bayan sporcular erkek sporculara göre, antrenörlerinin UG'nü daha çok algılamaktadır (bayanlar: $\bar{X} = 15.83$, erkekler: $\bar{X} = 14.55$).

SLGÖ-K'nin Bulguları

Tablo 2. SLGÖ-K'den Elde Edilen Puanların Cinsiyetlere Göre Mann Whitney U-Testi Sonuçları

Faktör	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Zorlayıcılık Gücü (ZG)	Erkek	86	46.51	3999.00	171.50	.45
	Bayan	5	37.30	186.50		
Uzmanlık Gücü (UG)	Erkek	86	46.56	4004.50	166.50	.39
	Bayan	5	36.30	181.50		
Yasal Güç (YG)	Erkek	86	47.34	4071.00	100.00	.04
	Bayan	5	23.00	115.00		
Özdeşleşim Gücü (ÖG)	Erkek	86	47.42	4078.00	93.00	.03
	Bayan	5	21.60	108.00		

Cinsiyetlerine göre antrenörlerin liderlik gücü algıları; ZG ve UG'de anlamlı bir farklılık göstermezken ($p > 0.05$), YG ve ÖG algısında anlamlı bir farklılık göstermektedir (YG'de $U = 100.00$, $p < 0.04$, ÖG'de $U = 93.00$, $p < 0.03$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, erkeklerin bayanlara göre, daha yüksek YG ve ÖG algısına sahip olduğu anlaşılmaktadır (Sıra Ortalaması YG için; erkeklerde 47.34 iken bayanlarda 23.00, ÖG için ise erkeklerde 47.42 iken bayanlarda 21.60'dır). Bu bulgular, erkek ve bayan antrenörlerin YG ve ÖG'ü algılarında farklı olduklarını, ZG ve UG algılarında ise benzer olduklarını ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bulgulardan elde edilen sonuçlar; bayan sporcuların erkek sporculardan UG algılarında farklı, ZG, YG ve ÖG algılarında ise benzer olduklarını göstermektedir. Analizler; bayan sporcuların erkek sporculara göre, antrenörlerinin UG'nü daha çok algıladıklarını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, bayan ve erkek sporcular arasında liderlik gücü algısıyla ilişkili farklılıklardan çok benzerliklerin bulunduğunu göstermektedir.

Bulgulardan elde edilen sonuçlar; bayan ve erkek antrenörlerin ZG ve UG algılarında anlamlı bir farklılığı göstermezken, YG ve ÖG algılarında anlamlı bir farklılığı ortaya koymuştur. Bu sonuç, bayan ve erkek antrenörlerin liderlik gücü algılarında hem benzerlikler hem de farklılıkların olduğuna işaret etmektedir. Bulgular; erkek antrenörlerin bayan antrenörlere göre, YG ve ÖG'nde daha yüksek algı içinde olduklarını göstermektedir. Bunun nedeni, genel olarak erkeğin ego yönelimli olma, bağımsızlık ve egemenlik gereksinmesi içinde olma ve sporların daha çok erkek maço kültürü içinde gerçekleşmesi nedeniyle ilişkili olabilir.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde; bayan ve erkek sporcular arasında güç algıları bakımından hem benzerlik ve hem de farklılıkların bulunduğu, ancak her iki cins arasında benzerliklerin daha çok olduğu söylenebilir.

Sporlarda liderlik gücü ve cinsiyetlerle ilgili araştırmaların azlığı nedeniyle kesin sonuçlar çıkarmak ve genellemeler yapmak güçtür. Sınırlı sayıda araştırmalara dayanılarak bulgulardan elde edilen sonuçların; bayanlarla erkeklerin farklı deneyim süreçlerinden geçtiklerine (8,9,10,11), erkeklerin bayanlara göre daha yarışmacı, kazanma yönelimli ve bağımsız olduklarına (20,22), bayanların erkeklerden daha çok hedef belirlediklerine ve erkeklerin bayanlara göre daha çok sonuç hedefleri belirlediklerine (14,24) bir dereceye kadar destek verdiği düşünülebilir.

Cinsiyet, liderlik davranışını etkileyebilecek diğer değişkenlerle de ilişkili olabilir. Örneğin; organizasyon çeşidi, bulunulan düzey, yerine getirilen fonksiyonlar, pozisyona gelme zamanlaması gibi. Bu değişkenler ve bunların etkileri kontrol altına alınabilirse, cinsiyetlerle etkili liderlik arasındaki ilişki daha net görülebilir. Araştırmacılar sporda cinsiyet ve liderlikle ilgili konulara konsantre olurken bu değişkenleri de dikkate almaktadırlar.

Spor ve egzersizde cinsiyetler, oldukça önemli, yaygın ve yerleşmiş bir gücü oluşturmaktadır. Basit olarak, herkese karşı aynı şekilde davranılacağı düşünülemez. Bir başka deyişle; erkek ve bayanları, birbirlerinin iki zıt ucu olarak görmemek, aynı cins içinde bile her bayan ile her erkeğin aynı olmayabileceğini anlamak gerekir. Cinsiyetleri; kişisel, durumsal ve zaman faktörlerinden etkilenen bir sosyal dinamizm içinde kavramak ve bunları sadece biyolojik temelde değerlendirmemek gerekir. Örneğin; araştırmacılar Bem'in (1974) (13), erkekler ve bayanlar için; eril

KONTER, E., "Antrenörlerin ve Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Liderlik Gücü Algıları"

(masculinity), dişil (femininity), androjen (androgyny) ve farklılaşmamış (undifferentiated) olmak üzere dörtlü sınıflama yaklaşımını liderlik gücüyle ilişkili olarak kullanmaktadırlar.

Sporla cinsiyetlere göre liderlik araştırmaları çok azdır ve liderlikle ilgili kaynaklar büyük ölçüde erkeklerin lehine ve biyolojik cinsiyet ayrımıyla ilişkilidir (15). Ancak, spor ve egzersiz psikolojisinde cinsiyetlerin dinamiği son zamanlarda daha çok ele alınan konular arasındadır. Bu durum, spor ve egzersizde insanların çeşitliliğini kavramaya yönelik mücadelelerini ve çabalarını da işaret etmektedir (19). Erkeklerle bayanlar arasında farklılıklar olsa da farklılıklardan çok benzerliklerin bulunduğu unutulmamalıdır (17). Bayanların ve erkeklerin kendi içlerindeki farklılıklar, erkeklerle bayanlar arasındaki farklılıklardan daha da büyük olabilir (15). Erkeklerle bayanların genel olarak spor katılımları ve özel olarak liderlik gücü algılarıyla ilişkili daha kesin sonuçlar için daha çok araştırmaya gereksinim olduğu açıktır.

KAYNAKLAR

1. Chelladurai, P., "Leadership in sports: A review. *International Journal of Sport Psychology*", 21, 328-354, 1990.
2. Wann, D. L., Metcalf, L. A., Brewer, K. R., Whiteside, H. D., "Development of the Power in Sport Questionnaires", *Journal of Sport Behavior*, 23, 423-443, 2000.
3. French, J., Raven, B. H., The bases of social power. In. D. Cartwright, (Ed.). *Studies in social power* (pp.150-167).Ann Arbor: Institute for Social Research, Michigan, 1959.
4. Chelladurai, P., "Discrepancy between preference and perception of leadership behavior and satisfaction of athletes in varying sports", *Journal of Sport Psychology*, 6, 27-41, 1984.
5. Kelman, H. C., "Compliance, identification, and internalization: Three process of attitude change", *Journal of Conflict Resolution*, 2, 51-60, 1958.
6. Slack, T.S., *Understanding Sport Organizations, The Application of Organization Theory*. Human Kinetics, Illinois, 1997.
7. Yukl, G., Falbe, C. M., "Importance of different power sources in downward and lateral relations", *Journal of Applied Psychology*, 76, 416-423, 1991.
8. Budak., *Psikoloji Sözlüğü, İkinci Baskı, Bilim ve Sanat Yayınevi*, s. 166 ve 172 , Ankara, 2003.
9. Etaugh, C. A. Bridges, J. S., *The Psychology of Women, A lifespan Perspective*. Allyn and Bacon: Boston, 2001.
10. Eccles, J. S. Harold, R. D., "Gender differences in sport involvement: Applying Eccles'Expectancy-Value Model", *Journal of Applied Sport Psychology*, 3, 7-35, 1991.
11. Eccles, J. S., "Gender Roles and Women's Achievement Related Decisions", *Psychology of Women Quarterly*, 11, 135-172, 1987.
12. Eccles, J. S., *Sex Differences in Sex Patterns*. In. T. Sonderegger (Ed.). *Nebraska Symposium on Motivation, Psychology of Gender* (pp. 97-132), University of Nebraska Press, Lincoln, 1985.
13. Bem, S., "The measurement of psychological androgyny", *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42, 155-162, 1974.
14. Burton, D., *Goal Setting In Sport*, Singer, R., Murphy, M., Tennant, K. (Eds.), *Handbook of Research on Sport Psychology*, Mcmillian Publishing Company, 486-488, New York, 1993.
15. Yukl, G., *Leadership in organizations*, Fifth Edition, Prantice Hall, New Jersey, 2002.
16. Powell, G. N., "One More Time: Do Female and Male Managers Differ?", *Academy of Management Executive*, 4, 68-75, 1990.
17. Weinberg, R., Gould, D., *Foundations of Sport and Exercise Psychology*, Human Kinetics, Illinois, 1995.
18. Coakley, J., *Sport in Society: Issues and Controversies*. 5th Edition, Times Mirror/Mosby College, St. Loise, 1997.
19. Gill, D. L., *Psychological Dynamics of Exercise and Sport*. Second Edition, Human Kinetics, Illinois, 2000.
20. Gill, D. L. Deeter, T. E., "Development of Sport Orientation Questionnaire", *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 59, 191-202, 1988.
21. Williams, J. M., *Personality Characteristics of The Successful Female Athletes*. Straub, W. F. (Ed), *Sport Psychology, An Analysis of Athlete Behavior*, Movement Publications, Ithaca, 249-255, 1980.
22. Cogan, K., Petrie, T., *Diversity In Sport*, Van Raalte, J. Brwer, B. (Eds.), *Exploring Sport And Exercise Psychology*. Washington, D.C., American Psychological Association, 356-358, 1996.
23. Weinberg, R., Gould, D., *Foundations of Sport and Exercise Psychology*, Third Edition, Human Kinetics, Illinois, 2003.
24. Konter, E., Doğanay, A., "Futbolcuların Cinsiyetlerine Göre Bazı Psikolojik Becerilerin Analizi". *Spor Hekimliği Dergisi*, 37, 4, 2002.
25. Lox, C. L., Martin, K. A., Petruzzello, S. J., *The Psychology of Exercise, Integrating Theory and Practice*. Scottsdale, Holcomb Hathaway Publishers, Arizona, 2003.
26. Home, T. Carron, A. V. , "Compatibility in coach-athlete relationships", *Journal of Sport Behavior*, 7 (2), 137-149, 1985.
27. Riemer, H. A., Chelladurai, P., "Leadership and satisfaction in athletics", *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 17, 276-293, 1995.
28. Summers, R. J., Russel, J., "Association between athletes' perception of their abilities on the influence of coach technical-instruction", *Journal of Sport Behavior*, 14 (1), 30-40, 1991.
29. Laughlin, N., Laughlin, S., "The relationship between the similarity in perceptions of teacher/coach leader behavior and evolution of their effectiveness", *International Journal of Sport Psychology*, 22, 396-410,1994.
30. Maby, R. K., *The relationship between perceived coaching behaviors and group cohesion in professional football*. Nova Southeastern University, *Dissetation Abstracts International Section B, The Sciences and Engineering*, 57 (9-B), 5902, 1997.

31. Gordon, S., "Decision styles and coaching effectiveness in university soccer", Canadian Journal of Sport Science, 13 (1), 36-55, 1988.
32. Garland, D. J. Barry, J. R., "Personality and leader behaviors in collegiate football: A multidimensional approach to performance", Journal of Research in Personality, 24 (3), 355-370, 1990.
33. Prapavessis, H., Gordon, S., "Coach/player relationships in tennis". Canadian, 1991.
34. Konter, E., Antrenörlerin ve Sporcuların Takım ve Bireysel Sporlara Katılımlarına Göre Liderlik Gücü Algıları. XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (sf. XX). Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Muğla, 2006.